

Kozyra, Wiesław

Aleksander Rylke 1887-1968

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 13/3, 665-666

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ALEKSANDER RYLKE
1887—1968

Dnia 23 stycznia 1968 r. zmarł prof. Aleksander Rylke, nestor polskich okrętowców, współinicjator badań nad historią polskiej techniki morskiej.

Aleksander Rylke urodził się 22 maja 1887 r. w Równem na Wołyniu. Uczył się początkowo w Warszawie, a studia wyższe ukończył na Wydziale Budowy Okrętów Szkoły Inżynierów Marynarki Wojennej w Kronsztadzie. Pracował później w stoczniach w Sewastopolu i w Petersburgu.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości wrócił do kraju, gdzie nadzorował budowę nowych okrętów dla Marynarki Wojennej oraz podjął próbę stworzenia pierwszej polskiej stoczni morskiej. W 1927 r. wyjechał na 6 lat do Francji, by tam nadzorować budowę okrętów dla Polskiej Marynarki Wojennej. W 1934 r. w stopniu komandora porucznika przeszedł do rezerwy i rozpoczął pracę w żegludze śródlądowej.

Lata okupacji spędził w Warszawie, gdzie uczył na Wydziale Budowy Okrętów Szkoły Techniczno-Mechanicznej oraz na konspiracyjnych kompletach budownictwa okrętowego Politechniki Warszawskiej.

Po wyzwoleniu wziął na siebie w 1945 r. pionierskie zadanie zorganizowania Wydziału Budowy Okrętów Politechniki Gdańskiej — zadanie nie-

zwykle trudne, ponieważ był to pierwszy w naszej historii wydział kształcący inżynierów okrętowców. W latach 1945—1952 był prof. Rylke dziekanem tego wydziału, w latach zaś 1946—1949 jednocześnie prorektorem Politechniki Gdańskiej. Mimo podeszłego wieku aktywnie uczestniczył w życiu naukowym, czego dowodem była otrzymana w 1952 r. Nagroda Państwowa. Za zasługi zaś dla gospodarki morskiej, nauki i szkolnictwa morskiego przyznano prof. Rylkemu w 1965 r. doktorat honorowy Politechniki Gdańskiej.

Prace naukowo-techniczne i dydaktyczne łączył prof. Rylke z żywymi zainteresowaniami historią techniki morskiej, a w szczególności dziejami okrętownictwa polskiego. Dawał temu wyraz w artykułach ogłaszanych w pierwszych latach po wyzwoleniu, a w 1956 r. zorganizował Zespół Historii Polskiej Techniki Morskiej ówczesnego Komitetu Historii Nauki PAN. Zespół ten, któremu prof. Rylke przewodniczył, podjął prace nad dziejami polskiego okrętownictwa w okresie międzywojennym. Gdy jednak z inicjatywy Zespołu doszło do utworzenia Polskiego Towarzystwa Nautologicznego, Zespół po 2 latach działalności rozwiązał się, przekazując rozpoczęte prace temu towarzystwu.

W następnym roku prof. Rylke ogłosił w „Biuletynie Nautologicznym” *Zarys bibliograficzny rozwoju wiedzy o budownictwie okrętów*, obejmujący wieki XVII i XVIII. Choć później kontakty Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN z prof. Rylkem osłabły, do ostatnich lat podejmował się on opiniowania prac z zakresu historii techniki morskiej.

Zmarł w pół roku po uroczyscie obchodzonej osiemdziesiątej rocznicy urodzin.

Wiesław Kozyra

WYKAZ PRAC PROF. ALEKSANDRA RYLKEGO
Z ZAKRESU HISTORII NAUKI I HISTORII TECHNIKI

1. *Co każdy Polak o morzu swym wiedzieć powinien?* Warszawa 1926.
2. *Budownictwo okrętowe Związku Radzieckiego*. „Technika Morza i Wybrzeża”, nr 9—10/1948.
3. *Istotne podstawy rozwoju budownictwa okrętowego*. Tamże, nr 1—2/1948.
4. *Wydział Budownictwa Okrętowego w odrodzonej Polsce*. Tamże, nr 5—6/1949.
5. *Budownictwo okrętowe w Polsce*. Tamże, nr 12/1950.
6. *Jeszcze o dziejach budownictwa okrętowego w Polsce*. Tamże, nr 5/1951.
7. *Zarys bibliograficzny rozwoju wiedzy o budownictwie okrętów*. „Biuletyn Nautologiczny”, nry 3 i 7—8/1959.
8. *Aleksy Nikołajewicz Kryłow 1863—1945*. „Budownictwo Okrętowe”, nr 3/1964.
9. *Uruchomienie Wydziału Budowy Okrętów na Politechnice Gdańskiej*. Tamże, nr 6/1965.
10. *W służbie okrętu*. Gdynia 1967¹.

W. A. D.

¹ Por. recenzję tej książki w nrze 2/1968 „Kwartalnika”, s. 467.